

Fervoarea imaginilor

Cu un talent care nu e străin de contextul (optzecist) în care s-a manifestat scriitorul, dar și cu acea sensibilitate expresionistă particulară, Nichita Danilov conturează în volumul *Imagini de pe strada Kanta** o lume crepusculară, pulsând încă viu, tragic între fruntariile unui discurs de o iradiantă sugestivitate.

Având o conștiință simbolică debordantă, autorul imaginează un univers al cărui dramatism acut este frânat din loc în loc de ironie. În cele trei secvențe ale cărții (*Nunta de câini*, *Uși în asfințit*, *Mulțimea vidă*), spațiul mundan caligrafiat resoarbe imagini ale agoniei, elemente de extracție biblică sau religioasă, o neliniște și o tensiune ce rezultă din simțire și cultură, concurând instinctele vitale. Realitatea este redimensionată și dislocată printr-un echivoc al stărilor sufletești și printr-o mistică a trăirii. Un anumit instrumentar poetic expresionist asigură unitatea volumului, iar apetitul pentru parabolă se constituie la rândul lui într-o forță centripetă: „I-am zărit apoi răscolind de zor prin gunoaie,/ scoțând tot felul de sfori, de cabluri și baterii/ pe care le-au adus și le-au pus grămadă în fața mea.../ «Cui pe cui se scoate», au repetat,/ apoi au făcut o coroană de sârmă și mi-au pus-o pe frunte,/ au prins-o de cabluri și m-au conectat la baterii.../ Și am văzut atunci din nou vidul adunându-se în jurul meu/ și luând forma unei haite de câini luminoase.../ «Cântă!», mi-au poruncit, răsucind comutatorul./ Am simțit cum pătrunde din nou întunericul în mine/ și am început să-mi mișc ca o momâie brațele/ și să cânt cântecul acela pe care-l cântasem,/ cu o zi înainte, pe strada Fulger/ colț în colț cu Trompetelor,/ la nunta de câini...” (*Stâlpi de înaltă tensiune*).

Textele miniaturale și cele narative se succedă pe ecranul unui real care reprezintă doar pretextul pentru viziuni mistice și iluminări ce poartă privirea spre o lume transcendentă, restaurată sau spre una thanatică: „Dureri ale aerului:/ ca și cum am presimțit/ o nouă naștere/ sau o nouă moarte” (*Dureri*); „Ceva se ascunde/ în spatele acestui copil/ desenat pe asfalt cu cărbune:/ poate o ploaie/ poate un nor –/ o aripă, o fereastră,/ o ușă sau poate chiar această scară/ ascunsă în umbră/ pe care ba urci, ba cobori” (*Copilul*).

Micropoeemele, adevărate bijuterii, dezvoltă o partitură decepționistă: „Nu am cerut niciodată nimic de la nimeni,/am

vrut să fiu curat/ ca lacrima Cristei,/ dar simt cum această lacrimă/ are cerul gurii pătat/ precum câinii ce urlă/ acum pe strada Kanta” (*Tânguirea micuțului Hans*). Poemele mai ample conțin scenarii și reverii transfigurate de impulsuri afective, morale, creștine contrapunctate de ezitarea între semne ale spiritua-lizării, ale înălțării și semne ale extincției: „Și atunci am ridicat ochii din pământ/ și am văzut stâlpii de înaltă tensiune/ clătându-se în stânga și în dreapta mea/ îmbrăcați în odăjdii și prapuri,/ cădelnițând lumină și i-am zis: «Stăpâne, scoate/ vidul din mine și umple-mi sufletul din nou de lumină...»/ Iar prietenii care mă înveliseră într-o prelată/ și mă duceau la vărsă-toarea orașului au murmurat: «Dacă omul nu e stăpân pe sufletul său,/ atunci cum l-ar putea ajuta domnul?!»/ Au râs și au adăugat: «E vânăt...»/ «Ba nu, e negru...» «Negru ca tăciunele»./.../ Dansând în jurul meu m-au desfășurat din prelată/ și m-au îngropat până la brâu în talaș umed, amestecat cu nisip” (*Stâlpi de înaltă tensiune*).

Redundanțele narative și simetriile poetice conferă coerență și forță acestor imagini, fervoarea imaginativă determinând și pluralitatea, pulverizarea măștilor lirice. Gunoierii de serviciu ai nopții, căutătorii de gunoaie, fratele Daniel sunt personaje care exprimă fragilitatea omului, dar trădează și luciditatea poetică, toată încregătura de ipostaze subliniind efortul de obiectivare a unor revelații în legătură cu demultiplicarea ființei și chiar cu vidul lăuntric. Unul dintre avataruri, fratele Daniel din pustiul Sketis, este o sublimare a eului poetic. Caracterul ritualic al gesturilor acestuia este dublat de o ritualitate a imaginilor și a rostirii fondate pe repetiții și pe detalii ce se întipăresc adânc în mintea cititorului: „Cu două ore înainte de slujba de seară/ când toaca se leagănă încă liniștită/ în vântul stârnit de septembrie/ tânărul frate Daniel/ spăla mai întâi podelele chillei sale/ apoi podelele celorlalte chillei/ frecând-le cu o perie de sârmă/ muiată în apă de leșie/ până ce acestea se albeau/ ca oasele morților/ apoi îmbrăcându-și veșmintele țesute din frunze de tei și frunze de mesteacăn/ chema cu o voce stinsă/ păsările cerului și lighioanele pământului/ care ieșeau din vizuini/ și din găuri mari și mici/ unele se târau pe pământ/ năpădindu-i umerii și picioarele” (*Suflete înnoptate*). Umbrele trecutului, umbrele trecătorilor, „chipurile de criști rastigniți”, „sufletele înnoptate”,

„mulțimile de urechi... ca niște spice bătute de vânt”, pieile în care oamenii mășcăluiesc pe străzi sugerează o acuitate a viziunilor ce sporește anxietatea acestui univers care expiază, dând naștere unor pasaje suprarealiste.

Imaginile vii, ivite dintr-o energie mistică irepresibilă, compensează stringența ideii și deturneză sensul inflexiunilor metaliterare, al conexiunilor filosofice: „Grămezi de pământ. Moloș. Tomberoane./ Saci de plastic, cărucioare,/ și alături – căutătorul de gunoaiă,/ îmbrăcat la costum și cravată (toate luate de la Second-hand),/ cu ochelari fumurii,/ citește Critica rațiunii pure,/ scoasă din tomberon. Răsfoiește liniștit/ paginile umede, murdare de noroi,/ articulând cu atenție/ fiecare silabă, fiecare cuvânt,/ probabil în căutarea unui sens mai profund:/ meditănd la rațiunea pură/ și la rațiunea impură,/ la voința de a trăi/ și la cea de a nu trăi...”, „...Între timp, eu ies pe casa scării,/ înarmat cu găleata de gunoi,/ și îl privesc ca pe un obiect străin.../ Cântăresc cu grijă găleata/ în mâini: a priori, a posteriori.../ Să arunc, să nu arunc?” (*Imagini de pe strada Kanta*).

Danilov nu dovedește însă numai o vervă, o ingeniozitate imaginativă, ci și capacitatea de a plăsmui imagini transparente, limpidități și luminozități de mare rafinament, ce transmit o stare de chietudine și care potențează, apoi, momentele de involburare, de crispare expresionistă: „În întunericul de nepătruns/ al nopții albesc pietrele ca niște pâini:/ înlăuntrul lor dospește tăcerea” (*În pustie*); „Iată și norii, iată și luna/ ca o pernă plină de puf./ Tri-luli-lula, tri-luli-lulu, /iată și stelele, iată și sufletele, înfrigate, oprite din zborul lor,/ lipite unul de altul, pe sârmele de înaltă tensiune” (*Seara*).

Miniclipurile „de pe strada Kanta” se adună într-un volum liric viabil, unitar, convingător și care, dincolo de orice convenții retorice, dovedește că poezia nu este – în sensul gândit de Northrop Frye – numai „un angrenaj de cuvinte” și „o ordine a cuvintelor”, ci și un angrenaj de imagini, o ordine a imaginilor.

* Nichita Danilov, *Imagini de pe strada Kanta*, Editura Tracus Arte, 2011.